LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Ändring av landskapslagen om avbytarservice för lantbrukare

1993-94 **nr 39**

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att landskapslagen om avbytarservice för lantbrukare (14/86) ändras med beaktande av de lantbruksinkomstpolitiska förhandlingarna för prissättningsåret 1992-93 så att ett effektivare och mera ändamålsenlig avbytarverksamhet skall kunna bedrivas inom ramen för de budgeterade medlen för avbytarservicen. Dessutom föreslås att vissa bestämmelser förtydligas.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

I landskapslagen om avbytarservice för lantbrukare (14/86) finns bestämmelser om avbytare för lantbrukare under dennes semester eller veckoledighet samt om vikariehjälp. Vid de lantbruksinkomstpolitiska förhandlingar för prissättningsåret 1992-93 som fördes mellan företrädare för staten och lantbrukarna enades parterna om ändrade bestämmelser för avbytarservicen för lantbrukare.

I enlighet med vad som avtalats vid lantbruksinkomstförhandlingarna skall följande gälla:

a. Rätten för en lantbrukare till semester och veckoledighet ändras så att den nedre gränsen höjs från 2 kor eller 3 djurenheter till 4 djurenheter.
b. Rätten till semester och veckoledighet för två lantbrukare som har kor ändras så att den nedre gränsen blir 4 djurenheter istället för 10 djurenheter eller 7 kor. Härvid skall de som har mindre än 10 djurenheter hålla sin semester samtidigt om verksamheten kan drivas störningsfritt med en avbytares arbetsinsats.
c. Rätten till vikariehjälp för vård av sjukt barn ändras så att lantbrukaren i huvudsak får rätt till vikariehjälp för vård av sjukt barn för barn som inte fyllt tio år för högst sju dagar, vård av sjukt barn som inte fyllt 16 år och som vårdas inom specialsjukvård eller inom sådan på lag grundad rehabilitering av barnet i vilken lantbrukaren deltar för högst den tid som specialvårdspenning betalas till lantbruksföretagaren.
d. Rätten till vikariehjälp när lantbrukaren beviljats invalidpension eller avlidit ändras så att lantbrukaren i huvudsak får rätt till vikariehjälp för arrangemang som krävs för fortsatt företagsverksamhet då lantbrukaren har beviljats invalidpension tills vidare eller då behovet av vikariehjälp beror på lantbrukarens död för högst 60 dagar under de sex månader som följer på det en tillsvidare beviljad invalidpension börjar löpa eller på dödsfall, om det inte för fortsatt vikariehjälp efter sex månader finns vägande skäl.
e. Avbytarservicen för semester skall i likhet med vad som gäller för veckoledighet omfatta hela kalenderår, istället för som nu brytas i månadsskiftet mars/april, så att alla som är berättigade till semester har rätt till 22 dagars semester under ett kalenderår varvid begreppen kvalifikationsår och semesterperiod inte längre behövs eftersom semesterns längd inte påverkas av lantbrukarens arbete under ett kvalifikationsår.

Lantbrukets semesternämnd har i en skrivelse till landskapsstyrelsen av den 16 november 1993[1] utöver de ändringar av avbytarservicelagstiftningen som följer av

[1] Dnr Nj-31-94-1

lantbruksinkomstförhandlingarna ansett det vara nödvändigt att vissa ytterligare ändringar görs i landskapslagen om avbytarservice för lantbrukare. Semesternämndens förslag motiveras av att behovet av en effektivare och mera ändamålsenlig avbytarverksamhet inom ramen för budgeterade medel för avbytarservicen, samt med att den nuvarande lagen i vissa fall är föråldrad och uppfyller inte de krav som ställs på avbytarservicen i dag. Semesternämnden föreslår således utöver vad som avtalats vid lantbruksinkomstförhandlingarna att följande skall gälla:

a. Landskapsstyrelsen och inte semesternämnden skall utse semesternämndens sekreterare.
b. Landskapsstyrelsens avbytare skall som regel sköta avbytarservicen och inte som nu att den avbytare en lantbrukare föreslår som regel skall förordnas oavsett om denne är anställd av landskapsstyrelsen för sysslan eller inte.
c. Landskapslagen om avbytarservice skall förtydligas så att det klarare framgår att en lantbrukare har rätt till en viss avbytarservice och inte till en viss avbytares tjänster.

2. Förslagets ekonomiska och organisatoriska verkningar

Med en höjning av de nedre gränserna för rätt till semester och veckoledighet uppskattas antalet härtill berättigade lantbrukare minska med ca 30 personer. Genom att förslaget möjliggör ett mer effektivt utnyttjande av landskapets egna avbytare undviks en väsentlig merkostnad för landskapet.

Förslaget uppskattas sammanlagt medföra en inbesparing för landskapet med ca 130.000 mk årligen och berör i första hand sådana företagare som inte får sin huvudsakliga utkomst av djurhållningen eller lantbruksföretaget.

DETALJMOTIVERING

2 § Tillämpning av vissa riksbestämmelser. Bestämmelserna om en lantbrukares rätt till semester, veckoledighet och vikariehjälp antas med beaktande av de lantbruksinkomstförhandlingar som förs mellan företrädare för staten och lantbrukarna. Eftersom dessa rättigheter är föremål för förhandlingar kan de ändras relativt ofta, varvid ändringar måste göras såväl i rikets som i landskapets bestämmelser. Genom att i landskapslagen föreskriva att rikets bestämmelser som regel skall gälla till dessa delar undviks onödigt merarbete.

11 § Semesternämnd. I enlighet med gällande bestämmelser utser landskapsstyrelsen semesternämndens ordförande och medlemmar samt semesternämnden sin sekreterare.

Genom den föreslagna ändringen kommer landskapsstyrelsen också att utse semesternämndens sekreterare.

Avbytarservicen handläggs i landskapet närmast av semesternämndens sekreterare. Som semesternämndens sekreterare, vilken inte är medlem i semesternämnden, fungerar av ändamålsenlighetsskäl och med landskapsstyrelsens godtagande landskapets husdjurskonsulent. Arbetet med detta har under de senaste åren till följd av förbättrad avbytarservice växt till att bli husdjurskonsulentens huvudsakliga arbetsuppgift. På grund av uppgiftens omfattning och av ekonomiska skäl är det ändamålsenligt att landskapets husdjurskonsulent även fortsättningsvis handhar dessa frågor samt att detta förhållande blir tydligare i landskapsförvaltningens uppgifter och organisation.

14 § Ansvaret för ordnande av avbytarservice. Genom förslaget möjliggörs ett mer effektivt utnyttjande av landskapets egna avbytare. I enlighet med gällande bestämmelser skall den avbytare en lantbrukare begär som regel förordnas oavsett om denne är anställd av landskapsstyrelsen för sysslan eller inte. Eftersom de av landskapsstyrelsen anställda avbytarna härigenom periodvis inte kommit att utnyttjas i tillräcklig omfattning har detta inneburit en väsentlig merkostnad för landskapet.

21 § Lantbrukares ansökan om avbytarservice. Bestämmelsen medför inte någon ändring i sak. Att parterna uttryckligen skall överenskomma om semester eller veckoledighet i tillräckligt god tid är dock ägnat att främja en god planering av avbytarservicen.

22 § Förskjutning av semester eller veckoledighet. Förslaget är en följd av att bestämmelserna i enlighet med lantbruksinkomstförhandlingarna ändrats så att verksamheten skall omfatta hela kalenderår, varvid begreppen kvalifikationsår och semesterperiod inte längre tillämpas. Semesterns längd skall inte längre påverkas en lantbrukares arbete under kvalifikationsåret, utan alla som är berättigade till semester har rätt till 22 dagars semester under ett kalenderår. Semestern hålls kalenderårsvis. Ändringen motsvaras också i den gällande veckoledighetsverksamheten.

23 § Semesternämndens avgörande. Genom ändringen förtydligas att lagen ger en lantbrukare rätt till en viss service och alltså inte till en viss avbytare.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Då avbytarservicen enligt förslaget fortsättningsvis endast skall omfatta hela kalenderår bör lagen träda ikraft den 1 januari 1995.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

LANDSKAPSLAG
om ändring av landskapslagen om avbytarservice för lantbrukare

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 2-9a §§, 15 § 1 mom. 16 § 2 mom. samt 17 § 1 mom. landskapslagen den 25 februari 1986 om avbytarservice för lantbrukare (86/14), varav 2 och 3 §§ sådana de lyder i landskapslagen den 9 mars 1990 (20/90), 6 och 7 §§ sådana de lyder i landskapslagen den 7 mars 1991 (25/91), 8 § sådan den lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (48/89), 9 § sådan den lyder i landskapslagen den 9 april 1992 (24/92) och 9a § sådan den lyder i landskapslagen den 7 mars 1991 (25/91) och

ändras lagens 11 §, 14 § och 21 §, 22 § och 23 § samt

fogas till lagen en ny 2 § som följer:

2 §

Tillämpning av vissa riksbestämmelser

Med de avvikelser som följer av denna lag eller landskapsstyrelsens beslut skall bestämmelserna i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (FFS 2/85) tillämpas i landskapet Åland avseende en lantbrukares rätt till semester, veckoledighet och vikariehjälp samt den tid under vilken en lantbrukare har rätt till semester, veckoledighet och vikariehjälp.

De förvaltningsuppgifter som ankommer på rikets myndigheter enligt de lagrum som avses i 1 mom. skall i landskapet handhas av landskapsstyrelsen. Lantbruksföretagare som avses i nämnda lagrum benämns i denna lag lantbrukare.

Ändringar av de lagrum som avses i 1 mom. gäller i landskapet om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag eller landskapsstyrelsen beslutar annorlunda.

11 §

Semesternämnd

Landskapsstyrelsen tillsätter för skötseln av de förvaltningsuppgifter som avses i denna lag en semesternämnd bestående av en ordförande och fyra ledamöter jämte personliga ersättare för dem. Minst två av ledamöterna jämte deras ersättare skall representera lantbrukarna i landskapet. Nämnden väljer inom sig viceordförande för nämndens mandattid. Landskapsstyrelsen skall dessutom tillsätta en sekreterare, vilken inte samtidigt kan vara medlem i semesternämnden.

Nämndens medlemmar handlar under tjänsteansvar.

14 §

Ansvaret för ordnande av avbytarservice

Landskapsstyrelsen skall ordna i denna lag nämnd avbytarservice genom att anställa ett tillräckligt antal avbytare i arbetsavtalsförhållande eller genom att köpa

tjänster av en privat eller offentlig producent av tjänster.

Om tillgången på avbytarservice inte i tillräcklig omfattning kan tryggas med hjälp av i 1 mom. nämnda avbytare, eller om lantbrukaren av särskilda skäl inte kan anlita en i 1 mom. nämnd avbytare, kan semesternämnden som avbytare godkänna också en av lantbrukaren föreslagen person.

21 §

Lantbrukares ansökan om avbytarservice

Ansökan om avbytarservice görs hos semesternämnden.

Lantbrukaren och semesternämnden bör i tillräckligt god tid komma överens om hållande av semester eller veckoledighet, tidpunkten för detta, avbytaren och arrangemangen som hänför sig till avbytarservicen. Vad som i denna paragraf stadgas om semester och veckoledighet tillämpas också på vikariehjälp, om behovet av sådan grundar sig på en orsak som är känd på förhand.

22 §

Förskjutning av semester eller veckoledighet

Semesternämnden kan på ansökan från en lantbrukare förskjuta dennes semester eller veckoledighet, eller del därav. Sådan förskjutning kan ske om lantbrukaren på grund av sjukdom, olycksfall, havandeskap eller förlossning eller annan godtagbar orsak inte kan hålla sin i denna lag avsedda semester eller veckoledighet under fastställd tid.

Förskjutning av semester eller veckoledighet kan endast ske till det påföljande kalenderåret.

23 §

Semesternämndens avgörande

Semesternämnden skall avgöra ansökan om avbytarservice så snart att beslut i ärendet kan meddelas sökanden och i tillräckligt god tid före den uppgivna tidpunkten för semestern eller veckoledigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995

Mariehamn den 19 maj 1994.

L a n t r å d — Ragnar Erlandsson

Lagberedningssekreterare — Olle Ekström

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om avbytarservice för lantbrukare

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 2-9a §§, 15 § 1 mom. 16 § 2 mom. samt 17 § 1 mom. landskapslagen den 25 februari 1986 om avbytarservice för lantbrukare (86/14) varav 2 och 3 §§ sådana de lyder i landskapslagen den 9 mars 1990 (20/90), 6 och 7 §§ sådana de lyder i landskapslagen den 7 mars 1991 (25/91), 8 § sådan den lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (48/89), 9 § sådan den lyder i landskapslagen den 9 april 1992 (24/92) och 9a § sådan den lyder i landskapslagen den 7 mars 1991 (25/91) och

ändras lagens 11 §, 14 § och 21 §, 22 § och 23 § samt

fogas till lagen en ny 2 § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 §	2 §
(Gällande 2 § upphävs och en ny 2 § fogas till lagen)	***Tillämpning av vissa riksbestämmelser***
	Med de avvikelser som följer av denna lag eller landskapsstyrelsens beslut skall bestämmelserna i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (FFS 2/85) tillämpas i landskapet Åland avseende en lantbrukares rätt till semester, veckoledighet och vikariehjälp samt den tid under vilken en lantbrukare har rätt till semester, veckoledighet eller vikariehjälp.
	De förvaltningsuppgifter som ankommer på rikets myndigheter enligt de lagrum som avses i 1 mom. skall i landskapet handhas av landskapsstyrelsen. Lantbruksföretagare som avses i nämnda lagrum skall i landskapet benämnas lantbrukare.
	Ändringar av de lagrum som avses i 1 mom. gäller i landskapet om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag eller landskapsstyrelsen beslutar annorlunda.
11 §	11 §
För handhavandet av i denna lag av-	***Semesternämnd***
	Landskapsstyrelsen tillsätter för sköt-

Gällande lydelse

sedda förvaltningsuppgifter tillsätter landskapsstyrelsen en semesternämnd bestående av en ordförande och fyra ledamöter jämte personliga ersättare för dem. Minst två av ledamöterna jämte deras ersättare skall representera lantbrukarna i landskapet. Nämnden väljer inom sig viceordförande för nämndens mandattid, **samt utser en sekreterare för samma tid.**

Nämndens medlemmar **och sekreteraren** handlar under tjänsteansvar.

14 §

Avbytarservice ordnas så att lantbrukaren själv antar eller sammanslutning av lantbrukare tillhandahåller lantbruksavbytare. Därutöver kan semesternämnden anvisa avbytare.

21 §

Lantbrukare skall på förhand hos semesternämnden anhålla om godkännande eller anvisande av avbytare under tiden för semester eller veckoledighet.

Föreslagen lydelse

seln av de förvaltningsuppgifter som avses i denna lag en semesternämnd bestående av en ordförande och fyra ledamöter jämte personliga ersättare för dem. Minst två av ledamöterna jämte deras ersättare skall representera lantbrukarna i landskapet. Nämnden väljer inom sig viceordförande för nämndens mandattid. Landskapsstyrelsen skall dessutom tillsätta en sekreterare, **vilken inte samtidigt kan vara medlem i semesternämnden.**

Nämndens medlemmar handlar under tjänsteansvar.

14 §

Ansvaret för ordnande av avbytarservice

Landskapsstyrelsen skall ordna i denna lag nämnd avbytarservice genom att anställa ett tillräckligt antal avbytare i arbetsavtalsförhållande eller genom att köpa tjänster av en privat eller offentlig producent av tjänster.

Om tillgången på avbytarservice inte i tillräcklig omfattning kan tryggas med hjälp av i 1 mom. nämnda avbytare, eller om en lantbrukare av särskilda skäl inte kan anlita en i 1 mom. nämnd avbytare, kan semesternämnden som avbytare godkänna också en av lantbrukaren föreslagen person.

21 §

Lantbrukares ansökan om avbytarservice

Ansökan om avbytarservice görs hos semesternämnden.

Lantbrukaren och semesternämnden bör i tillräckligt god tid komma överens

Gällande lydelse

Anhållan om vikariehjälp skall likaså göras på förhand eller, om detta inte är möjligt, utan dröjsmål.

22 §

Om lantbrukare på grund av sjukdom, olycksfall, havandeskap eller förlossning som inträffat före den fastställda semestertiden eller under semestern eller av annan godtagbar orsak inte kan hålla sin i denna lag avsedda semester eller veckoledighet under fastställd tid, kan semestern eller veckoledigheten eller del därav på lantbrukarens anhållan framskjutas till en senare tidpunkt. Semestern kan dock inte framskjutas längre än till följande semesterperiod och veckoledigheten till följande kalenderår.

23 §

Semesternämnden skall avgöra anhållan om **avbytare** så snart att beslut i ärendet kan meddelas sökanden i tillräckligt god tid före den uppgivna tidpunkten för semestern eller veckoledigheten.

Nämnden skall utan dröjsmål behandla anhållan om vikariehjälp.

Föreslagen lydelse

om hållande av semester eller veckoledighet, tidpunkten för detta, avbytaren och arrangemangen som hänför sig till avbytarservicen. Vad som i denna paragraf stadgas om semester och veckoledighet tillämpas också på vikariehjälp, om behovet av sådan grundar sig på en orsak som är känd på förhand.

22 §

Förskjutning av semester eller veckoledighet

Semesternämnden kan på ansökan från en lantbrukare förskjuta dennes semester eller veckoledighet, eller del därav. Sådan förskjutning kan ske om lantbrukaren på grund av sjukdom, olycksfall, havandeskap eller förlossning eller annan godtagbar orsak inte kan hålla sin i denna lag avsedda semester eller veckoledighet under fastställd tid.

Förskjutning av semester eller veckoledighet kan endast ske till det påföljande kalenderåret.

23 §

Semesternämndens avgörande

Semesternämnden skall avgöra ansökan om **avbytarservice** så snart att beslut i ärendet kan meddelas sökanden **och** i tillräckligt god tid före den uppgivna tidpunkten för semestern eller veckoledigheten.